

Sisäasioiden rahastojen lainsäädäntöryhmän kokouksen 24.11.2021 pöytäkirja

Aika	24.11.2021 klo 14.00 – 15.07
Paikka	Videokokous
Osallistujat	Alanne Artsi, varapuheenjohtaja Joensuu Johanna, SM/RVLE Kankainen Heidi, SM/PO Mäkinen Jussi, OM Nihtilä Heidi, UM Seitala Susa, SM/Sita Taro Lauri, VM Tiainen Suvi, Migri Turunen Kaisa, Poliisihallitus Viitala Linda, SM/PeO Viitaniemi Martta, TEM Routti-Hietala Nina, sihteeri Virtanen Sanna, sihteeri Karjalainen Virpi, SM/KVY Lyytikäinen Sonja, SM/HKO Mauriala Kristiina, SM/KVY Mielty Annika, SM/KVY, piti kirjaa kokouksessa

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtajana toiminut varapuheenjohtaja Artsi Alanne avasi kokouksen klo 14.01. Todettiin etäkokouksen osallistujat nimenhuutona.

2. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (liite 1)

Pöytäkirja hyväksyttiin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Kirkkokatu 12
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 480 171
+358 295 480 171

Faksi
Fax
Fax

09 160 44635
+358 9 160 44635

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

4. Tilannekatsaus uuden ohjelmakauden 2021-2027 valmisteluun

Puheenjohtaja kertoi ohjelmavalmistelun tilanteesta. Valtioneuvosto hyväksyi ohjelmat 11.11.2021 ja ne on lähetetty komissiolle 15.11.2021.

Ohjelmien lisäksi jokaiselle rahastolle valmistellaan ohjelmaa täytäntöön paneva toimeenpanosuunnitelma. Suunnitelmien valmistelutyö on käynnistynyt. Tarkoituksena on saada toimeenpanosuunnitelmat seurantakomiteoiden käsittelyyn keväällä 2022.

Sähköisen järjestelmän kilpailutus tapahtuu 31.1.2022 mennessä. Järjestelmän tulee olla käytössä 1.1.2023 mennessä ja sen on oltava tuolloin CPR-asetuksen asettamien vaatimusten mukainen.

5. Lakiehdotus sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021-2027

- eduskuntakäsittelyn tilanne

Puheenjohtaja antoi puheenvuoron Routti-Hietalalle, joka kertoi hallituksen esityksen käsittelytilanteesta. Hallintovaliokunnan mietintö ehdotuksesta valmistui 17.11. Lakiehdotus oli eduskunnan ensimmäisessä käsittelyssä 18.11. ja toinen käsittely pidettiin 23.11. jossa eduskunta hyväksyi lakiehdotuksen. Odotetaan eduskunnan vastausta, jonka jälkeen ryhdytään toimenpiteisiin lain voimaan saamiseksi. Tähtäimessä on 16.12. esittely, jolloin on valtioneuvoston istunto sekä Tasavallan Presidentin esittely. Laki voisi tulla voimaan 22.12.2021.

Routti-Hietala kävi läpi muutokset, joita lakiehdotukseen tuli valiokuntakäsittelyn aikana:

- 16 §:n 1 momenttiin lisättiin maininta päätöksen tekijästä. Professori Tomi Voutilainen mainitsi perustuslakivaliokunnan kuulemisessa, että valtionavustuksia koskevassa lainsäädännössä puuttuu yleisesti velvoite siitä, että päätöksessä olisi mainittu päätöksen tekijä. Perustuslakivaliokunta kiinnitti yleisesti valtioneuvoston huomiota päätöksen tekijän ilmaisemista koskevan sääntelyn tarpeellisuuden arvioimiseen perustuslain 21 §:n ja 118 §:n kannalta.
- 26 §:ssä termi tallentaa muutettiin termiksi käsitellä koskien tietojenkäsittelyä.
- 29 §:n otsikkoa stilisoitiin. Ja pykälän 1 momenttiin lisättiin rajaus siitä, että hallintoviranomaisen ja tarkastusviranomaisen tiedonsaantioikeus ei koske määrärahan maksamisen perusteena olevien henkilöiden pakolaisaseman perusteita koskevia tietoja.
- 33 §:ssä pidennettiin hakemuksen jättämiseksi varattua aikaa 30.6.2022 saakka.

6. Valtioneuvoston asetusluonnos sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021-2027 (liitteet 2-4)

- käydään läpi viime kokouksen jälkeen tehtyjä muutoksia asetusluonnokseen ja viimeistellään VN-asetus (liite 2, liite 3)

Puheenjohtaja antoi puheenvuoron Virtaselle, joka kertoi valtioneuvoston asetusluonnokseen tehdyistä muutoksista. Virtanen kertoi, että erillisenä liitteenä on ehdotus seurantakomiteoiden kokoonpanoista sekä seurantakomitean työjärjestysluonnos. Virtanen totesi, että asetusluonnos on viimeistelyä vaille valmis.

Käytiin läpi asetuksen muutamat muutetut kohdat:

1 § Soveltamisala

Soveltamisalaan on lisätty maininta lain 28 § määrärahojen hallinnoinnista.

9 § Avustuksen käyttö

Pykälään toiseen momenttiin on tarkennettu kirjanpitoa koskevaa velvoitetta.

Koko asetuksesta on myös käyty läpi termit hanke ja toiminta, jotta puhutaan oikealla termillä oikeassa kohdassa. Joissain kohdissa on tarkennettu termejä. Samoin siirron saajia koskevat maininnat on tarkistettu vastaavasti.

13 § Avustusmuodot

Pykälän kohtaan viisi on tehty lähinnä tekninen lisäys, jossa todetaan, että avustusmuotojen yhdistäminen on mahdollista silloin, kun jokainen niistä kattaa eri kustannuslajit.

16 § Hankkeen tai toiminnan tukikelpoiset kustannukset

Pykälään on tarkennettu, että puhutaan kustannuslajeista ja eritellään kustannuslajit, joita voi olla hankkeissa tai toiminnassa.

23 § Palkkakustannukset

Ensimmäisessä momentissa teksti on muotoiltu samoin sanamuodoin kuin pykälässä 22. Kolmanteen momenttiin on lisätty, että vähimmäistyöaikaa koskeva velvoite koskee myös lyhytaikaisesti hankkeelle työskenteleviä.

29 § Avustuksen ulkopuolelle jäävät kustannukset

On tarkennettu 1. kohtaan, että se koskee yleisasetuksen 64 artiklan a ja b alakohdan mukaisia kustannuksia. Kohta ei siis koske artiklan c-kohtaa, joka käsittelee arvonlisäveroa, koska arvonlisäverosta säädetään 30 pykälässä.

32 § Avustuspäätös

Muutos koskee avustuspäätöksessä mainittavia asioita, kohtaa 11, jossa säädetään tilintarkastuksen edellyttämisestä. Tilintarkastuksen edellyttämistä koskevaa ehtoa koettiin tarpeelliseksi tarkentaa, jotta hakija voi budjetoida siitä aiheutuvat kustannukset hankkeeseen jo hakuvaiheessa. Avustuspäätöksessä on mainittava ehto tilintarkastuksen suorittamisesta, jos hankkeen tai toiminnan palkkakustannukset korvataan 23 §:n mukaisesti, hankkeen kustannukset korvataan 19 §:n mukaisesti tai jos hallintoviranomainen sitä muuten edellyttää.

33 § Maksamisen hakeminen

Pykälän sanamuotoja on selvennetty.

34 § Avustuksen maksaminen

Pykälän ensimmäiseen momenttiin on lisätty, ettei se koske ennakkoja. Sanamuotoja on muutenkin selvennetty.

35 § Ennakko ja sen maksaminen

Pykälän toiseen momenttiin on lisätty sääntö ennakon kuittaamisesta.

Virtanen totesi, että pykäliin tehtyjä muutoksia vastaavat muutokset on tehty myös asetuksen muistioon, näiden lisäksi muistioon on tehty joitakin muita pieniä tarkennuksia. Muistio ja pykälät eivät herättäneet keskustelua.

7 § Seurantakomitean kokoonpano

Virtanen kävi läpi seurantakomiteoiden kokoonpanoja koskevat esitykset, joihin on tehty joitakin muutoksia. Lisäksi työryhmälle oli toimitettu kokousmateriaalina tarkemmat kokoonpanoehdotukset, jossa oli listattu myös järjestöedustajia. Työ- ja elinkeinoministeriön osalta muutoksena olisi se, että ministeriöstä olisi AMIF-seurantakomiteassa vain yksi

edustaja. Ajatuksena oli aiemmin, että siinä olisi synergianäkökulmasta edustaja sekä kotouttamis- että rakennerahastopuolelta. Koska rahastojen synergia-asioiden hoitamiseen on kuitenkin olemassa muita yhteistyöforumeita, esitetään, että TEM:stä olisi vain yksi edustaja AMIF-seurantakomiteassa. Tasa-arvoasiain neuvottelukunta on lisätty AMIF-seurantakomitean kokoonpanoon, koska sitä kautta saataisiin seurantakomiteaan rahastojen hallintoa ohjaavien yleisten periaatteiden tuntemusta. Vastaanottokeskusten edustajan osalta on selvennetty tarkoituksena olevan, että seurantakomiteassa olisi yksi vastaanottokeskusten edustaja. Muotoilua on muutettu siten, että ELY-keskuksista ja työmarkkina- ja elinkeinojärjestöistä voisi olla useampia edustajia. Todettiin, että on tärkeää, että on sekä työntekijä- että työnantajapuolelta edustaja. ELY:jen osalta olisi kaksi edustajaa. Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestö IOM:n osalta todettiin, että koska kyseessä on asiantuntijataho ja kansainvälinen toimija, se ehdotetaan otettavaksi pois aiemmin kaavaillusta varsinaisen jäsenen roolista. IOM:ää voitaisiin kuitenkin tarvittaessa kuulla asiantuntijana seurantakomiteassa. Ihmisoikeuskeskus on ilmoittanut, että ei voi osallistua jäsenenä seurantakomiteoihin, koska se on valvova elin. Tästä syystä se on poistettu kaikista kolmesta seurantakomiteasta. Järjestökentältä on kartoitettu edustajatahoja ja mukaan AMIF-seurantakomiteaan esitetään viittä järjestöä, jotka ovat kattojärjestöjä tai muuten laajasti rahaston toimialalla toimivia.

Seurantakomiteoissa voi olla vaihtuvia jäseniä. Vanhoissa seurantakomiteoissa kahden vuoden välein vaihtuva jäsenyys on kuitenkin koettu haastavaksi, koska seurantakomitean työhön perehtyminen vie aikaa. Siksi uudelle ohjelmakaudelle esitetään, että edettäisiin pysyvällä kokoonpanolla koko seurantakomiteoiden toimikauden ajan. Myös jatkuvuus on tärkeää seurantakomiteoiden tehtävien näkökulmasta.

Migrin edustaja tiedusteli, millä tavalla vastaanottokeskusten edustaja valitaan, koska vastaanottokeskuksia on kahdenlaisia eli valtion vastaanottokeskuksia sekä ostopalveluvastaanottokeskuksia. Virtanen vastasi, että koko vastaanottokeskuskentältä olisi yksi edustaja ja on mietittävä miten valinta kannattaa järjestää.

ISF-seurantakomitean osalta ulkoministeriö on poistettu kokoonpanosta. Ulkoministeriön kanssa on käyty keskustelua asiasta ja katsottiin, että sen osallistuminen ei ole rahaston toimialan näkökulmasta keskeistä. ISF-seurantakomiteaan esitetään lisättäväksi kahta uutta tahoa. Kuntaliitto lausui HE:n käsittelyn yhteydessä eduskunnan hallintovaliokunnalle kuntien roolin tärkeydestä rahaston toimialalla etenkin kyberturvallisuuteen ja infrastruktuurin suojaamiseen liittyen. Kuntaliiton edustus olisikin tästä näkökulmasta tärkeää lisäys ISF-seurantakomiteaan. Toiseksi rahaston sisältöjen kannalta keskeiseksi toimijaksi on identifioitu Kyberturvallisuuskeskus, jota niin ikään esitetään ISF-seurantakomiteaan. Järjestöjen osalta listaan on identifioitu kolme järjestötahoa, jotka edustavat rahaston toimialaa.

BMVI- seurantakomitean kokoonpanoon esitetään lisättäväksi Maahanmuuttovirasto.

Liitteen 4 loppuun on listattu pysyvät asiantuntijatahot, joita olisivat yleisasetuksen mukaisesti Euroopan komissio ja rahaston kannalta relevantit EU-virastot. Heidät kutsutaan mukaan ja ko. tahot arvioivat itse, osallistuvatko kokouksiin.

Ihmisoikeusasiantuntemusta seurantakomiteoissa edustava taho on vielä auki. Olisi tärkeä saada seurantakomiteoihin ihmisoikeusnäkökulmaa, joten asia on vielä selvittelyssä.

7 §:n viimeiseen momenttiin on lisätty maininta, että seurantakomitea voi kutsua tarpeellisia asiantuntijoita. Ajatuksena on, että mukana on pysyviä asiantuntijoita ja lisäksi voi kutsua vaihtuvia asiantuntijoita tarpeen mukaan.

Työryhmältä ei tullut kokoonpanoihin huomioita.

7. Seurantakomitean työjärjestys (liite 5)

Routti-Hietala kertoi seurantakomitean työjärjestyksen laatimisesta.

Routti-Hietala kertoi, että valmistelussa on katsottu aluekehityspuolen EU-rahastojen työjärjestysluonnosta ja aika pitkälti edetty samalla mallilla. Aluekehityspuolella seurantakomitea on jo pitänyt ensimmäisen kokouksensa, jossa on käsitelty myös työjärjestystä.

Jos työryhmä näkee työjärjestyksessä korjaus-, lisäys- tai muutostarpeita, luonnostellaan sitä saatujen kommenttien perusteella eteenpäin. Seurantakomitea hyväksyy sitten työjärjestyksensä.

1 § Seurantakomitea ja sen toimikausi

Pykälässä todetaan, että seurantakomitea seuraa ohjelman toteutumista, vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta. Tämä tehtävä tulee yleisasetuksesta. Luvussa on myös todettu seurantakomitean toimikaudesta.

2 § Seurantakomitean kokoonpano

Pykälässä listataan kokoonpanotaho ja pysyvät asiantuntijat. Yleinen periaate on, että valtioneuvosto asettaa seurantakomitean ja päättää kokoonpanosta. SM päättää muutoksista seurantakomitean jäsenistössä. Seurantakomitea muodostuu puheenjohtajasta, varsinaisista jäsenistä sekä kahdesta sihteeristä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Jäsenmuutoksista on todettu, että jos tulee jäsenmuutoksia, kyseessä olevan organisaation tulee nimetä uusi jäsen viipymättä kirjallisesti.

4 §:ssä mahdollisuus muiden kuin pysyvien asiantuntijoiden kutsumiseen.

5 §:ssä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

6 § Seurantakomitean tehtävät

Kohtaan on ryhmitelty asioita yleisasetuksen näkökulmasta.

Kohtaan 6 liittyen tuli ennen kokousta kysymys siitä, millä tasolla seurantakomitea seuraa nk. strategisesti merkittävien toimien toteuttamista. Routti-Hietala kertoi vastauksena, että seurantakomitea seuraa toimien toteuttamista yleisellä tasolla. Strategisten toimien seurantaan liittyy joitakin yleisasetuksesta tulevia velvoitteita, mutta sisäasioiden rahastojen puolella ei ole tunnistettu tämän tyyppisiä strategisia toimia. Lähtökohtaisesti toimien toteutusta seurataan yleisesti, mutta jos on esimerkiksi eri tahojen yhteisiä hankkeita, joissa on haasteita toimeenpanossa, voisi seurantakomitea käsitellä tämäntyyppisiä asioita tarkemmin. Kristiina Mauriala totesi, ettei yleisasetuksen tarkoittamia strategisesti merkittäviä toimia ole ohjelmavalmistelussa erikseen tunnistettu.

Kohtaan 15 liittyen oli kysytty ennakkoon, mitä tarkoittaa osallistuminen rahaston ohjelman toimeenpanosuunnitelman valmisteluun ja täytäntöönpanoon. Routti-Hietala vastasi, että täytäntöönpanoon osallistuminen tarkoittaa osallistumista hakujen järjestämiseen mm. määrittämällä hakukriteereitä ja aikatauluja. Seurantakomiteassa käsitellään toimeenpanosuunnitelman luonnosta, seurataan toimeenpanoa ja linjataan hakuihin liittyviä asioita.

Poliisihallituksen edustaja kiitti annetuista vastauksista.

7 § Seurantakomitean kokoukset ja niiden koollekutsuminen

Yleisasetuksessa todetaan, että seurantakomitea kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Työjärjestykseen on otettu mahdollisuus läsnä- ja etäkokouksiin, myös hybridikokouksiin on hyvä varautua. Seurantakomitean kutsuu koolle puheenjohtaja, varapuheenjohtaja tai sihteeri. Jäsenet voivat tehdä puheenjohtajalle aloitteen koollekutsumisesta.

Jos varsinainen jäsen on estynyt osallistumaan, jäsen vastaa itse varajäsenen kutsumisesta. Jäsen voi, varajäsenen ollessa estynyt osallistumaan kokokseen, antaa valtakirjan henkilölle, joka käyttää puhevaltaansa jäsenen puolesta. Valtuutus olisi kokouskohtainen.

8 § Seurantakomitea on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja muista jäsenistä vähintään puolet on saapuvilla.

9 § Varajäsen tai jäsenen valtuuttama henkilö voi olla kokouksessa vain jos varsinainen jäsen on estynyt.

10 § Seurantakomitea käsittelee asiat ja tekee päätöksensä esittelystä. Asian esittelee seurantakomitean sihteeri tai muu puheenjohtajan erikseen määräämä henkilö.

11 § Äänestys

Seurantakomitean tulee pyrkiä kaikissa toimissa yksimielisyyteen. Puheenjohtajalla ja kullakin seurantakomitean jäsenellä on yksi ääni.

Puheenjohtaja voi tehdä seurantakomiteassa käydyn keskustelun pohjalta uuden päätösehdotuksen esityslistalla olevasta asiasta. Jos tämä ehdotus ei saa seurantakomitean äänivaltaisten jäsenten yksimielistä kannatusta, on siitä äänestettävä. Jos ehdotus ei saa vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä, asia raukeaa tai palautuu takaisin hallintoviranomaisen valmisteluun.

Päätöksentekoon osallistuneella, joka on äänestänyt päätöstä vastaan, sekä asian esittelijällä, jos päätös poikkeaa päätösehdotuksesta, on oikeus ilmoittaa päätöksestä eriävä mielipide. Ilmoitus on tehtävä heti, kun päätös on tehty. Ennen pöytäkirjan tarkastamista/hyväksymistä esitetyt eriävät mielipiteet perusteluineen liitetään pöytäkirjaan.

12 § Esteellisyys ja sen toteaminen

Sovelletaan hallintolakia. Esteellisyyden toteaminen kuuluu ensisijaisesti seurantakomitean jäsenelle. Tarvittaessa on saatettava jäsenen tai muun läsnäoloon oikeutetun henkilön esteellisyys seurantakomitean ratkaistavaksi.

13 § Pöytäkirjan laatiminen

14 § Kirjallinen menettely

Asia, josta on tehty päätös ennen seuraavaa seurantakomitean kokousta, voidaan seurantakomitean puheenjohtajan tai jäsenen aloitteesta ratkaista kirjallisella menettelyllä. Vastaukselle annettu seitsemän työpäivää. Nopeutettu kirjallinen menettely neljä työpäivää.

Migrin edustaja pohti määräajan olevan lyhyt esimerkiksi loma-aikaan. Loma-ajan järjestelyt ovat riittävän haastavat muutenkin, jotta lomajärjestelyissä huomioitaisiin seurantakomiteajäsenyyksiä.

Alanne totesi, että tilanteita, joissa määräaikoja jouduttaisiin käyttämään, pyritään välttämään. Routti-Hietala lisäsi, että seurantakomitean työn pitäisi olla suunnitelmallista. Sen vuoksi on epätodennäköistä, että nopeutettuun menettelyyn mentäisiin, mutta toki on tiedostettu, että näin lyhyestä määrärajasta saattaa seurata haasteita.

15 § Palkkiot ja korvasukset

Varsinaisia palkkioita ei maksettaisi, mutta matka- ja päivärahaa voidaan korvata.

Routti-Hietala totesi lopuksi, että työjärjestyksen 16 § koskee tietoja ja tietojen julkaisua ja 17 § yhteystietoja seurantakomiteaan.

8. Muut asiat

Kokouksessa ei käsitelty muita asioita.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Alanne päätti kokouksen klo 15.07.

Puheenjohtaja Artsi Alanne

Sihteeri Sanna Virtanen

Liitteet Liite 1 - Edellisen kokouksen (14.10.2021) pöytäkirjaluonnos
Liite 2 - Luonnos valtioneuvoston asetuksesta
Liite 3 - Asetuksen perustelumuistioluonnos
Liite 4 – Seurantakomitean suunnitellut kokoonpanot
Liite 5 – Seurantakomitean työjärjestysluonnos

Jakelu työryhmän jäsenet ja varajäsenet

VN/6083/2021-SM-39

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: